

new)108

new)108
Circulation: 400,000
Ad Rate: 2,000

Section: First Section/Cover Story

วันที่: ศุกร์ 19 กุมภาพันธ์ 2559

ปีที่: 2

ฉบับที่: 390

Col.Inch: 170.46 Ad Value: 340,920

หน้า: 1(กลาง), 7

PRValue (x3): 1,022,760

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: ดร.พิไล พูลสวัสดิ์ คุณแม่ผู้อุทิศตนเพื่อนกเงือกทั้งผอง

ดร. พิไล พูลสวัสดิ์

คุณแม่
ผู้อุทิศตนเพื่อ
นกกเงือก
ทั้งผอง

รหัสข่าว: C-160219544018 (19 ก.พ. 59/05:53)

หน้า: 1/3

ดร. พิไล พูลสวัสดิ์ คุณแม่ผู้อุทิศตนเพื่อ นกเงือกทั้งผอง

ปริเวณสันเขาแห่งหนึ่ง ที่มีต้นตาลลาออกดอกสีชมพูขึ้นหนาแน่น เบื้องหน้าคือต้นกาลอสูงใหญ่ต้นหนึ่ง บริเวณกลางลำต้นมีรังนกเงือกหัวแรดอยู่รังหนึ่ง

เป็นโพรงรังที่เกิดจากความเพียรพยายามของคูร์กนกเงือกหัวแรดที่ช่วยกันปิดโพรงโดยใช้สารพันสิ่งเท่าที่ 2 ปากของคูร์กนกเงือกนี้จะฉวยมาได้มาผสมกันจนพอปิดปากโพรงให้เหลือเพียงช่องแคบ ๆ พอที่พ่อนกจะส่งอาหารผ่านเข้าไปให้แม่กนกเงือกที่อยู่ในโพรงนั้นได้

แล้วนับจากนั้นครอบครัวใหม่ของนกเงือกหัวแรดคู่นี้ก็เริ่มต้น โดยพ่อนกจะต้องหาอาหารเอากลับมาป้อนทุกวัน กระทั่งลูกนกเติบโต และรอวันที่ 2 ปีก็จะเติบโตใหญ่ บินออกไปเพื่อหาคู่และสร้างครอบครัวใหม่ด้วยกันสืบไป

ขณะที่หากนกเงือกตัวผู้ถูกฆ่าตาย ตัวเมียในโพรงก็จะอดตายไปด้วย...

อย่างไรก็ดี ภาพความรักความใส่ใจอันคงมั่นที่พ่อนกเงือกมีต่อแม่กนกเงือกนั้นก็ได้ประทับลงในหัวใจของผู้หญิงคนหนึ่ง กระทั่งเลือกที่จะทุ่มเททั้งชีวิตและจิตใจตลอดระยะเวลา 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ในการเพิ่มโอกาสให้นกเงือกของไทยสามารถสร้างครอบครัวได้มากที่สุด

จากจุดเริ่มต้นที่ไม่มีการสนับสนุนใดๆ มีเพียงแต่หัวใจอันแกร่งกล้าและเสียสละของผู้หญิงคนนี้เท่านั้น ที่ทำให้เส้นทางการศึกษาและอนุรักษ์นกเงือกของไทยก้าวหน้ามาจนถึงวันนี้

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. พิไล พูลสวัสดิ์ คือผู้หญิงคนดังกล่าว ซึ่งได้รับการยกย่องจากทั่วโลก และขนานนามว่าเป็น "มารดาแห่งนกเงือก" นกที่เป็นสัญลักษณ์แห่ง "รักแท้"

ในเดือนกุมภาพันธ์ที่มีทั้งวันแห่งความรัก (14 กุมภาพันธ์) และวันรักนกเงือก (13 กุมภาพันธ์) จึงเป็นโอกาสเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะ

ได้นั่งพูดคุยกับ "คุณแม่" ของนกเงือกผู้นี้ "นกเงือกนี้ต้องไปดูเวลาที่เขาทำรังค่ะ ตัวผู้จะอ่อนโยนมาก เวลาจะป้อนตัวเมียเนี่ยเขาจะบรรจง แล้วก็ดูแลดีมาก ๆ" ดร. พิไล เล่าด้วยรอยยิ้ม "แล้วเวลาที่เวลาตัวเมียซึ่งตัวเองเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชีวิตเขาก็จะขึ้นกับตัวผู้เท่านั้น ตัวผู้จึงต้องซื่อสัตย์แล้วก็ต้องมีความรับผิดชอบสูงมาก ยิ่งพอมีลูกเกิดออกมา ตัวพ่อนกก็ต้องทำงานหนักมากเลย กลับมาป้อนอาหารแทบจะทุกครึ่งชั่วโมง ตั้งแต่ตี 5 กว่าจะเสร็จ บางทีก็หุ่มนึง นกเงือกถึงเป็นสัญลักษณ์ของความรัก ความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง แล้วก็ต่อครอบครัว"

แล้วถ้าคู่ของนกเงือกตัวใดตัวหนึ่งตาย อีกตัวหนึ่งจะไม่มีคู่ใหม่เป็นเรื่องจริงไหมครับ

"เราไม่ทราบข้อมูลตรงนี้ร้อยเปอร์เซ็นต์นะค่ะ แต่เท่าที่สัมผัสจากประสบการณ์ของเรา ถ้าหากตัวผู้ตาย ตัวเมียก็จะยังมาวนเวียนอยู่ที่รัง และมาเฝ้าที่รังนั้นอยู่ 2 ปี แล้วถึงจะหายไปจากรัง แต่เพียงเท่านั้นเราก็รู้สึกประทับใจมากเลยคะ"

ในมุมมองของอาจารย์ นกเงือกน่ารักทรงไหนหรือครับ อาจารย์ถึงได้ยอมทุ่มเททุกอย่างให้

"อาจารย์มีความสุขทุกครั้งเวลาที่เราเข้าป่า แล้วได้เห็นว่าเขาได้ทำรังอีกแล้ว เหมือนกับได้เห็นลูกเราประสบความสำเร็จนะค่ะ แล้วโดยพฤติกรรมของเขาเนี่ย นกเงือกถือเป็นนกที่มีบุคลิกเฉพาะตัว แต่ละตัวจะไม่เหมือนกัน แล้วก็จะมีอะไรที่น่ารัก ๆ ให้เราได้ดูเสมอ เช่น เวลาที่พ่อนกมาถึง เขาจะยังไม่เข้าป้อนทันที เขาจะรอดูสถานการณ์ก่อน เช่น บางทีเราไปเก็บเมล็ดอยู่ใต้รัง เขาเห็นเรา เขาก็เลยยังไม่เข้าป้อน จนกระทั่งเราล้มเข้ามาในซุ่มบังโพรงนั้นแหละ เขาถึงเข้าป้อน หรืออย่างบางตัวเขาก็จะร้องถามตัวเมียก่อน ถ้าตัวเมียเงียบ แสดงว่ามีคนอยู่ เขา

ก็ไม่เข้า ถ้าตัวเมียร้องตอบปั๊บ เขาก็จะเข้าป้อนทั้งหมดเป็นความน่ารักที่เราได้เห็น และกลายเป็นเหมือนความผูกพัน เป็นความห่วงใยที่ทำให้เราเต็มทีกับการทำงาน โดยที่ไม่ได้หวังว่าจะได้รางวัลหรืออะไร แต่เราทำเพื่อที่จะอนุรักษ์สิ่งที่เราเชื่อมั่นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แล้วก็เป็นการเชื่อที่ว่าเราจะทำให้โลกนี้ดีขึ้น สังคมนี้อดีขึ้น"

งานอนุรักษ์นกเงือกทำให้โลกดีขึ้นได้อย่างไร

"ในแง่ที่เขาเป็นผู้ปลูกป่า รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะถ้าเราดูแลหลักฐานโบราณจากฟอสซิล จะเห็นว่านกเงือกนี้แหละคือ ผู้ที่พาป่ามายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วป่าที่

"เราทำเพื่อที่จะอนุรักษ์สิ่งที่เราเชื่อมั่นจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แล้วก็เป็นการเชื่อที่ว่าเราจะทำให้โลกนี้ดีขึ้น สังคมนี้อดีขึ้น"

สมบูรณ์ก็เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้เรามีน้ำสะอาด มีอากาศบริสุทธิ์ เรานุรักษ์นกเงือกจึงเป็นเหมือนการอนุรักษ์ป่านั่นเอง ดังนั้นเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องใหญ่ที่เราต้องช่วยกันค่ะ เพราะว่าป่าเนี่ยถูกทำลายอยู่ทุกวัน

“ถ้าเราสามารถอนุรักษ์เอาไว้ได้ ป่านี้ก็จะยังเป็นสมบัติของประเทศชาติ เป็นของคนไทยทุกคน ของลูกหลานเราในอนาคต แต่ถ้าหากเราไม่รักษาป่า ในอนาคตเราก็จะยืนมรดกที่เหลืออยู่ซึ่งทрудโทรมมากเลยให้กับลูกหลาน เราจะเอาอย่างนั้นหรือ อันนี้เราต้องพยายามปลูกฝังกัน”

ดร. พิไล ได้รับการปลูกฝังมาอย่างไรครับ ถึงเก็บเตปเป็นคนที่จริงจังธรรมชาติ

“อาจารย์เป็นเด็กที่โตมาจากต่างจังหวัด ทำให้เราได้คลุกคลีและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ตอนเด็กๆ แต่ช่วงที่อาจารย์ได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องอนุรักษ์ป่าเป็นอย่างมากคือตอนที่ทำงานกับ ดร.แม็คคลัวร์ (Dr. H. Elliot McClure) ซึ่งเป็นคนอเมริกัน เป็นหัวหน้าโครงการการอพยพย้ายถิ่นทางพยาธิวิทยาของนกในเอเชียตะวันออกเฉียง (Migrating Animal. Pathological Survey – MAPS) แก่ก็จะพาเข้าป่าเป็นประจำ จนไปได้เห็นนกเงือกนี่ละค่ะ แล้วหลังจากนั้นเราก็อายุๆ ซึมซับ แล้วก็เลือกที่จะเดินตามแนวทางของแก ดร.แม็คคลัวร์ก็จะปลื้มอกปลื้มใจมากกว่า อย่างน้อยก็มีอยู่คนหนึ่งก็ตามรอยเท้าของแก ถึงวันนี้ก็ 38 ปีแล้ว”

ถึงวันนี้ ดร. พิไล มีคนมาตามรอยหรือยังครับ

“ตอนนี้ก็มี ดร.วิจักขณ์ ฉิมโฉม จากคณะวนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ตามรอย แล้วก็พวกน้องๆ ในทีมที่ตามมาค่ะ ตอนนี่เราก็มียุทีมที่ศึกษาพันธุกรรม ก็มี ดร.นารีรัตน์ วิเศษกุล ที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วก็ศาสตราจารย์ ดร. มธุรส รุจิรัตน์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล”

ย้อนกลับไปตอนจุดเริ่มต้น เป้าหมายแรกที่เริ่มทำงานอนุรักษ์นกเงือกคืออะไร

“เป้าหมายก็คือ จะทำยังไง เขาถึงจะประสบความสำเร็จในการทำรังทุก ๆ ปี เราก็จะไปดูทุกปีเลย แล้วเราก็ตัดตามตลอด อาจารย์เลยก่อตั้งมูลนิธิวิจัยนกเงือกขึ้นในปี 2537 เพื่อให้ทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยพันธุ์นกเงือกโดยใช้ทั้งทุนส่วนตัว แล้วก็ได้รับการสนับสนุนจากเอกชน

บ้าง เราชิงดีใจมากเลยตอนที่ได้ทุนจากหน่วยงานรัฐ เมื่อปี 2547 จากศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ซึ่งทำให้เราสามารถศึกษาในเรื่องของ Genetic หรือเรื่องของพันธุกรรม ทำให้เรารู้อะไรได้อีกเยอะ รวมทั้งทำให้เราสามารถต่อยอดอะไรไปอีก ว่าเราจะต้องทำอันนี้ แล้วเราจะได้อะไรบ้าง

“ทุกวันนี้เราก็ได้รับการสนับสนุนมากขึ้นอย่างในปีนี้มีหน่วยจากตำรวจตระเวนชายแดนทางใต้ ที่เบตงมาร่วมด้วย เขาจะช่วยเราในเรื่องของการศึกษาเก็บข้อมูลนกเงือกที่ทางใต้ ที่ป่าฮาลา-บาลา และอุทยานแห่งชาติบางลาง ซึ่งช่วยเราดีมาก นอกจากนั้นเรายังได้การสนับสนุนจากจาก สยามไวเนอรี่ ที่เข้าร่วมในโครงการ โดยสนับสนุนเรื่องโพรงเทียมซึ่งตอนนี้มีนกเงือกเข้าไปแล้ว”

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ใก้ที่ขังคงประทับอยู่ในใจอาจารย์บ้างครับ

“เป็นเหตุการณ์ที่ไปตามนกเงือกสีน้ำตาลเป็นครั้งแรก ช่วงปี 2525 ค่ะ จนถึงตอนนั้นเราไม่เคยรู้เลยว่าเขามีรังอยู่ตรงไหน อาจารย์ไปตามที่เขาใหญ่แค่ 2 คนกับเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าอยู่อาทิตย์หนึ่ง โดยเราจะคอยสังเกตนกตัวผู้เพราะเวลาช่วงฤดูทำรังนี้ตัวผู้จะบินไปแบบเดี่ยวๆ ตัวเดียว แต่ช่วงวันแรกๆ นี้จะเจอบินไปเป็นฝูงตลอด จนเราสงสัยว่า เอ๊ะ มันไม่ทำรังหรือ จนวันหนึ่งอาจารย์ก็บอกกับเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าให้พาหน้าไปก่อน เพราะอาจารย์จะไปเข้าห้องน้ำ (หัวเราะ) พอนั่งปุ๊บ เงยหน้ามาก็เห็นนกเงือกสีน้ำตาลบินอยู่ตัวเดียว เราก็รีบตะโกนเรียกเจ้าหน้าที่ แล้วพอตามไป อ้าว บินรวมกันหลายตัวอีกแล้ว แต่ก็ยังไม่ยอมแพ้ พยายามเดินค้นหาใหญ่เลย จนอาจารย์รู้สึกเหนื่อยมาก และใจก็อธิษฐานไปว่า เจ้าพ่อเจ้าขา เหนื่อยแล้วนะ ขอให้ลูกช้างเห็นรังนกเงือกสีน้ำตาลที่เถาะ พออธิษฐานเสร็จ อาจารย์ก็ลงนั่งยองๆ เพราะเมื่อยขามาก ปรากฏว่าตา ก็มองไปเห็น

ต้นไม้ต้นหนึ่ง เอ๊ย ทำไมตรงนั้นเป็นสีขาว ๆ เพราะนกเงือกสีน้ำตาลมันกินสัตว์เยาะง ก็จะมียูเรีย ก็จะมีสีขาวที่ปากโพรง เพียงแต่โพรงรังมันเตี้ย เราที่เอาแต่มองส่วนยอดของต้นไม้จึงไม่เห็นใจ พอเจอก็ดักกันสุดๆ เลย”

สุดท้ายนี้อาจารย์มีอะไรอยากฝากถึงในฐานะของคุณแม่แห่งนกเงือกบ้างครับ

“ถ้าพูดแทนนกเงือกก็อยากฝากให้มนุษย์ใส่ใจเพื่อนร่วมโลก ดูแลซึ่งกันและกัน อย่าได้ทำลายป่าต่อไปอีกเลย แล้วก็มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้มากขึ้น แล้วเราจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข แล้วก็ยั่งยืน (ยิ้ม)”

ขอขอบคุณ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายคู่รัก HORNBILL INTERNATIONAL (ฮอนบิลล์ อินเตอร์เนชั่นแนล) บริษัท โอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ มูลนิธิศึกษาวิจัยนกเงือก คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล